

Az Informatikai és Hírközlési Minisztérium civil stratégiája¹

1. Bevezető

A modern államok demokráciájának, működésének fontos fokmérője a különböző szektorok és a főbb társadalmi alrendszerek (a piac, az állam, a civil társadalom és a tudomány) interkonnectivitásának, összekapcsoltságának mértéke. Az állami és a civil szervezetek – a közös érdekekre alapozva – sokoldalú együttműködést alakíthatnak ki. A civil szervezetek jövőbeni működése és szerepvállalása nagymértékben függ attól, hogy sikerül-e olyan kiegyensúlyozott partneri viszonyt létrehozni az állam és a civil társadalom között, amely megeremti a nonprofit szervezeteknek nyújtott támogatások és kedvezmények közcélú hasznosulásának garanciáit, sikerül-e kifejleszteni az ellenőrzések olyan szükséges rendszerét, amely nem veszélyezteti a szektor „civil” jellegét és a kormányzattól való függetlenségét, s ugyanakkor egységes szolgáltatásokat tesz lehetővé, egyenrangú partneri viszony keretében.

Az Informatikai és Hírközlési Minisztérium civil stratégiája szervesen kapcsolódik a kormányprogramhoz, a kormányzat civil stratégiájához, a Magyar Információs Társadalom Stratégiájához, valamint illeszkedik az IHM stratégiai célkitűzéseihez is.

Mindezt elősegítendő az Informatikai és Hírközlési Minisztérium számára kidolgozott ágazati civil stratégia az alábbi fő célkitűzéseket fogalmazza meg:

A civil társadalom erősítése érdekében

- szükséges a civil szervezetek minél szélesebb körű bevonása az információs kultúra, a digitális írástudás terjesztésébe, a deliberatív demokrácia intézményrendszerének szélesítésébe, az információs és kommunikációs technológiai eszközök társadalmi elterjesztésébe, valamint az online tartalmak és szolgáltatások kialakításába;
- az IHM támogatja az informatikai eszközök és megoldások felhasználását a civil szervezeteknél.

Az IHM hatékonyabb, rugalmasabb, professzionálisabb működése érdekében szükség van

- a civil szervezetek részvételének megerősítésére a hazai információs társadalom fejlesztésének folyamatában;
- az információs társadalom kiépítésében fontos szerepet játszó érdekképviselői és szakértői civil szervezetekkel való kapcsolattartás és a párbeszéd lehetőségeinek szélesítésére;
- az információs társadalommal kapcsolatos bizalom és biztonság kérdéseinek kezelésében szerepet vállaló civil szereplőkkel való együttműködés megerősítésére.

¹ Az alábbi dokumentum jelenlegi státusza szerint elfogadott előkészítő anyag. Kidolgozásában részt vett Ferge Sándor (IHM), Simon Dávid (IHM), Antal Andrea (IHM) és Molnár Szilárd (ITTK). Felhívjuk olvasóink figyelmét arra, hogy munkadokumentumot látnak, amely sem tartalmilag, sem nyelvi megfogalmazását tekintve nem tekinthető véglegesnek. Jelenlegi formájában – a társadalmi vitákat elősegítendő – az IHM hozzájárulásával közöljük. – *A szerk.*

2. A hazai civil szektor jellemzése, helyzetelemzés

A civil szektor meghatározásával könyvtárnyi irodalom foglalkozik, hiszen a nagyon tágan értelmezhető polgári vagy civil társadalomtól az úgynevezett harmadik szektoron keresztül a nem nyereség-érdekeltségű (*nonprofit*) és nem-kormányzati szervezetekig (*non-governmental organization, NGO*) sok mindent érthetünk alatta. A civil társadalom fogalmával elsősorban a politikai filozófia és a szociológia foglalkozik. A társadalom harmadik szektor koncepciója – strukturális megközelítéssel – arra mutat rá, hogy az állam és a piac mellett a társadalmi integráció fontos erőforrása a harmadik, ezektől független és szabad, egyéni és csoportos kezdeményezésekre alapozottan alulról építkező nonprofit, nem-kormányzati szféra is.

Ezt a szűkebb megközelítést alkalmazza az Európai Unió által elfogadott meghatározás is. Az Unió – annak elismerése mellett, hogy a „civil szervezetek” körét nehéz meghatározni, mivel azok céljaikban, struktúrájukban és motivációikban erősen különböznek egymástól, továbbá jogi hátterük sem egységes – leginkább a „nem-kormányzati szervezet” (*NGO*) megnevezést használja. „Az önkéntes szervezetek és alapítványok erősítéséről Európában” (COM/97/0241) című, 1997-ben kidolgozott dokumentumban meghatározott jellemzőket továbbfejlesztő (COM/2000/11) jelzetű közlemény meghatározása szerint az *NGO*-k a következő ismérvekkel rendelkeznek:

- Nem termelhetnek profitot.
- Önkéntesen alakulnak, tevékenységük többnyire – részben vagy egészében – önkéntes munkán alapul.
- Rendszerint rendelkeznek alapszabállyal és alapító okirattal vagy egyéb olyan dokumentummal, amely céljaikat és tevékenységi körüket rögzíti.
- Függetlenek a kormánytól és a közintézményektől, politikai pártokhoz és üzleti szervezetekhez nem kötődnek.
- Nem saját érdekükben tevékenykednek, céljuk a köz szolgálatá.

A hazai civil társadalom az elmúlt másfél évtizedben gyökeres átalakuláson ment keresztül. A rendszerváltást követően két-három év alatt újjáéledt civil szektorban ma működő szervezetek száma 49 ezer körül van,² taglétszámuk meghaladja a 2,5 millió főt. Becslések szerint minden évben 400 000 önkéntes kapcsolódik be a szervezetek munkájába. Az általuk teljesített csaknem 35 és fél millió munkaóra körülbelül 17 ezer főállású foglalkoztatott munkaidejének felel meg. Munkájuk értéke a KSH becslése szerint megközelíti a 18 milliárd forintot.

Jellemző, hogy a fejlett, gazdagabb európai országokban a civil szervezeteknek juttatott állami támogatás részaránya többszörösen meghaladja a magyar civil szektor azonos évben regisztrált állami támogatási arányát. A mindenféle állami „beavatkozást” nagyon óvatosan kezelő észak-amerikai államok is nagyobb arányban támogatják a civil szektort, mint a magyar állam. Magyarországon az állami támogatás részaránya a civil szervezetek bevételeinek 21 százalékát teszi ki, ami arra utal, hogy a nonprofit szerve-

² A becslés azon alapul, hogy a nyilvántartott szervezeteknek kiküldött KSH kérdőívek kb. 80 százaléka érkezett vissza kitöltve. Jobb híján ezeket tekintik működő civil szervezeteknek. Forrás: Központi Statisztikai Hivatal, 2004.

zetek és az állami intézmények között még nem jött létre a kívánatosnak mondható partneri viszony, együttműködés és összekapcsoltság.

A hazai civil szektor sok esetben szűkös erőforrások, nem elégséges szakembergárda és gyenge kommunikációs potenciál mellett próbál partneri viszonyt kialakítani az állami, illetve a piaci szereplőkkel, és különféle alternatív megoldásokkal igyekszik részt venni a közfeladatok ellátásában.

Miközben a hazai civil társadalom megerősödése és szerepének újraértelmezése napjainkban is fontos kérdéseket vet föl, a szektornak újabb kihívással, mégpedig az információs társadalom számos elvárásával kell szembeülnie. A szervezeteknek a jelenlegi igen fejletlen infrastrukturális ellátottságtól – szinte máról-holnapra – el kell jutniuk egy jóval magasabb szintig, hogy a modern információs és kommunikációs technológiai (IKT) eszközöket is tevékenységeik céljainak szolgálatába tudják állítani.

Nagyon fontos kérdés, hogy a piaci és az állami szereplők mellett a civil szektornak milyen mértékben sikerül bekapcsolódnia az információs társadalom fejlődésének alakításába és előmozdításába. A Nonprofit Információs és Oktatási Központ (NIOK) által 2003 őszén végzett kutatás adatai szerint a hazai civil szektoron belül a leginkább kommunikatívnak vélt szervezetek közül mindössze

- 45 százalék rendelkezik saját irodával (a teljeskörű KSH adatfelvétel szerint csak 29 százalék),
- 59 százalék használja az internetet, és
- 23 százalékuknak van saját honlapja.

A honlappal rendelkező civil szervezetek döntő többsége (85-97 százalék) statikus, brosúra-szerű honlapot üzemeltet (szervezet ismertetése, információ-szolgáltatás), míg dinamikusabb, interaktív szolgáltatásokat is felvonultató honlapja (forumok üzemeltetése, tanácsadás) csak 7-12 százalékuknak van. A honlap egyelőre nem több a civil szervezetek életében, mint egyfajta szórólap, kirakat a szervezetről, hiszen a válaszolók 52 százalékánál a honlap üzemeltetésének legfőbb célja a szervezet eddigi tevékenységének bemutatása, míg valamilyen speciális online szolgáltatás nyújtását csak 15 százalékuk jelölte meg. A civil szervezetek internethasználatát tekintve is az előbbiekhöz hasonló stratégiákat láthatunk: saját honlapjukon a lehető legegyszerűbb szolgáltatásokat kínálják, és a világháló szolgáltatásainak is csak a leginkább kézenfekvő elemeit (keresés, böngészés, levelezés) használják ki céljaik érdekében, az online interaktív szolgáltatásokat mindössze néhány százalékuk veszi igénybe. Hasonlóan kedvezőtlen adatok tükröződnek a saját szervezetükre és a hazai civil szférára vonatkozóan kért, úgynevezett „önpercepció” véleményekben is: A vizsgált szervezetek többsége (közel 60 százalék) úgy ítéli meg, hogy informatikai ellátottsága rosszabb, mint a hazai átlag, az európai civil szféra egészéhez viszonyítva pedig 81 százalékuk látja rosszabbnak a saját helyzetét. A civil szervezetekre jellemző igen alacsony szintű eszközellátottság és „digitális írástudás” ellenére a megkérdezettek több mint háromnegyed része szinte teljes mértékben egyetértett azzal a kijelentéssel, hogy „a hazai civil szféra működését hátráltatja az alacsony informatikai eszközellátottság”, továbbá azzal a megállapítással is, hogy „a kommunikációs technológia fejlesztése jelentősen növeli egy szervezet képességét arra, hogy céljait elérje”. Ezek a pozitív vélemények markánsan tükröződnek a fejlesztés-

tési igényekben is. A megkérdezett civil szervezetek közül minden harmadiknak szüksége lenne internet-hozzáférésre, számítógépre, valamint szoftverekre.

Összegezve tehát megállapítható, hogy a hazai civil szervezetek IKT-eszközökkel való ellátottsága igen szegényes, és döntő többségüknek szüksége van ezekre, mert maguk is úgy látják, hogy az új kommunikációs eszközök segítségével jobban elérhetik kitűzött céljaikat, növelhetik bevételeiket és hatékonyabban végezhetik munkájukat.

3. Az IHM civil stratégiájának átfogó céljai, beavatkozási területei

A civil társadalom szerepe alulértékelt, pedig az információs és kommunikációs technológiában roppant lehetőségek rejlenek számára az oktatás, az egészségügy, a művészet és a kultúra, a szociális intézmények, a társadalmi aktivitás, a párbeszéd és a demokrácia fejlesztése terén egyaránt. A hálózati társadalom, a deliberatív (szabad, egyenlő felek által folytatott, racionális nyilvános viták lehetőségét biztosító) demokrácia kiépítésében kulcsszerepet tölt be az aktív, jól tájékozott állampolgár, tehát nem lehet eléggé hangsúlyozni a civil szervezetek kiemelkedő szerepét, amit ezen a területen betöltenek.

Az információs társadalom fejlődésében különösen fontos szerep hárul a hazai civil szervezetekre. A legfontosabb mutatók alapján az internet és a számítógépek hazai elterjedéséről azt mondhatjuk, hogy egyelőre még nem tartunk az exponenciális növekedés szakaszánál. Társadalomkutatók szerint egy-egy innováció társadalmi elterjedésében a következő tulajdonságai játszanak szerepet:

- relatív előnyei;
- illeszkedése a felhasználók értékeihez, illetve szükségleteihez;
- közérthetősége és használatának bonyolultsága;
- kipróbálhatósága;
- beválásának megfigyelhetősége.

Ebben a folyamatban nagyon fontos szerep hárul a civil szervezetekre, hiszen tevékenységeik és szolgáltatásaik révén mindezeket a tulajdonságokat hatékonyan be tudják mutatni a késői adaptálóknak, a helyi kisközösségek tagjainak. A civil szervezetek az információs társadalom attribútumainak egyszerű alkalmazói vagy terjesztői is lehetnek. A minisztérium nem zárja ki az esetleges támogatások címzettjeinek köréből azokat a szervezeteket, amelyek csupán eszközként használják az IKT-eszközöket.

A Magyar Információs Társadalom Stratégia (*MITS*) nagymértékben támaszkodik a civil szervezetek munkájára. A stratégia megvalósulását támogató társadalmi-gazdasági környezet egyik igen lényeges eleme az állami, a privát (üzleti) és a civil szektor megfelelő együttműködése. A *MITS* kiemelt jelentőséget tulajdonít a szektorok közötti együttműködés (*public-private partnership, PPP*) hatékony formáinak, valamint az ágazatok közötti együttműködésnek, ami a feladatok összehangolásában és ésszerű megosztásában, s ezek révén a források hatékonyabb felhasználásában nyilvánul meg.

4. A hazai civil szervezetek klaszterei: a beavatkozási területek azonosítása

Hazánkban az informatika és az információs társadalom fejlődése csak az utóbbi években került a figyelem középpontjába, így az ezen a területen működő civil szervezetek, szakmai szövetségek és érdekképviseleti szervek száma (még) nem magas, mégis szükségszerű ezek több szempontból történő csoportosítása, klaszterezése. Mivel azonban az IHM civil stratégiája elsősorban a civil társadalom egészére irányul, a hangsúly a civil szféra általánosabb (nem szakmai, ipari vagy ipari jellegű) csoportjaira helyeződik.

Ennek megfelelően az Informatikai és Hírközlési Minisztérium civil stratégiája a hazai nonprofit szektor alábbi csoportjait különbözteti meg:

1. az információs társadalom „egyszerű alkalmazói” (ezen belül nagyobb figyelmet összpontosítva az ernyő-jellegű, a regionális és nemzetközi, valamint a fiatalok csoportjaival foglalkozó civil szervezetekre);
2. az innováció „terjesztői”;
3. az informatikai piac szállítói oldalát képviselő ipari vagy ipari jellegű civil szerveződések;
4. a fogyasztók érdekképviseletét ellátó szervezetek;
5. az információs társadalom fejlesztésében szerepet játszó egyéb szakmai szervezetek.

Míg az első csoportba azok a civil szervezetek tartoznak, amelyek **(1)** nem utasítják el a modern IKT-eszközök alkalmazását, és szeretnék az infokommunikációs eszközöket céljaik elérése érdekében fokozottabb mértékben használni, addig a második csoportba kifejezetten **(2)** azok az informatikai, műszaki és tudományos, valamint egyéb szakmai civil szervezetek tartoznak, amelyeknek célja az információs társadalom előnyeinek bemutatása, egy-egy megoldás terjesztése vagy meghonosítása. Ennek értelmében az első csoportba **(1)** minden olyan civil szervezet beletartozik, akinek ugyan nem célja az információs társadalom fejlesztése, de annak előnyeit szeretnék minél szélesebb körben élvezni. Példaként ide tartozhat egy iskola alapítványa, egy nyugdíjas klub vagy akár egy falusi hagyományokat ápoló egyesület is. A második csoportba **(2)** olyan szervezetek tartoznak, amelyek tevékenységének fókuszában az információs társadalom valamely aspektusának civil alapon történő elősegítése szerepel. Ide tartoznak véljük például a teleház mozgalmat, az e-demokrácia fejlődését elősegítő egyesületeket és a fiataloknak azokat a szervezeteit, amelyek a vezeték nélküli hálózatok hazai kiépítésében működnek közre.

Tevékenységük alapján fontos szerepet töltenek be **(3)** az ipari és ipari jellegű szervezetek, amelyek mögött legtöbbször jelentős üzleti szereplők állnak. Ezeknek a szervezeteknek az az elsődleges céljuk, hogy a hasonló területen tevékenykedő üzletembereket, valamint műszaki szakembereket egy szervezetbe tömörítsék, s ennek következtében igen jellemző rájuk, hogy egy-egy speciális terület képviselőjét látják el, erős lobby- és érdekvédelemmel tevékenységet folytatva. Szerepük és kapcsolatuk a minisztériummal elsősorban a véleményezésben, a döntés-előkészítési konzultációs folyamatokban való szerepvállalásuk miatt válik fontossá. A piaci, illetve szállítói oldal civil szervezeteinek a minisztériummal megegyező közös érdekei – például az IKT-eszkö-

zők megvásárlásának és használatának ösztönzése, a digitális írástudás erősítése, az igények felkeltése és differenciálása – az együttműködés számos lehetőségét kínálják. A közös érdekek mentén kialakítandó programok megvalósításában elsősorban a PPP modellre célszerű támaszkodni. Ebbe a csoportba tartozónak véljük például az „intelligens kártyák” vagy az ECDL képzés hazai elterjesztését segítő, valamint a különböző szolgáltatókat, informatikai cégeket tömörítő civil szervezeteket.

A következő nagyobb klasztert (4) az érdekképviseleti szervek és a szakmai szövetségek alkotják. Ezek a szervezetek már nem egyértelműen téma- és terület-specifikusak, nem egy-egy szűkebb réteg (például a vállalkozók) képviselői, hanem sokkal általánosabb célokat tűznek ki, ami azt jelenti, hogy nagyobb társadalmi csoportokat, illetve szolgáltatói szektorokat érintve vagy képviselve fejtik ki tevékenységüket. Az ebbe a csoportba tartozó civil szervezetek körében igen gyakori az erős fogyasztói, felhasználói vagy előfizetői érdekérvényesítés. Ilyen szervezetek például az interneten hozzáférhető tartalmak biztonságosabb böngészését elősegítő egyesületek és alapítványok, a felhasználók érdekeit képviselő szövetségek és a civil szervezeteknek az információs társadalomhoz illő online megjelenését előmozdítani kívánó szerveződések.

Az utolsó nagy csoportba (5) azok az információs társadalom fejlesztésében szintén szerepet játszó egyéb szakmai szervezetek tartoznak, amelyeknek a programjában nem szerepelnek az IKT-eszközökkel kapcsolatos tevékenységek, ám szakmai profiljuk miatt nem kerülhetik meg, hogy az idevágó kérdésekkel is foglalkozzanak. Itt ismét kibővül a lehetséges civil szervezetek köre, hiszen ide tartozhat a szabadságjogokkal, az esélyegyenlőséggel, a személyes adatok védelmével, a „társadalmi nemek” vizsgálatával stb. foglalkozó szakmai civil szervezetek bármelyike, ha az információs társadalom viszonylatában foglalkozik ezekkel a kérdésekkel is.

5. A civil stratégia célkitűzései

Ezek a csoportok természetesen sok esetben átfedik egymást, azonban mindenképpen alkalmasak arra, hogy jellemzőik alapján egyrészt meghatározzák az IHM-mel való kapcsolat jellegét (például támogatás, konzultáció), másrészt a rájuk vonatkozó civil stratégia konkrét céljait. A különböző csoportokba sorolt szervezetekkel való kapcsolat – az együttműködés jellegét és tartalmát tekintve, a fenti csoportosítás szerint – az alábbiakra terjedhet ki:

1. Az információs társadalom „egyszerűbb alkalmazói”

- Az információs társadalom fejlesztésével kapcsolatos általános civil társadalmi igények megfogalmazása, illetve képviselete;
- civil szervezetek IKT-eszköz-igényeinek megfogalmazása;
- a civil szervezetek részéről a digitálisan megjelenített tartalmak fejlesztésével kapcsolatban felmerülő igények képviselete.

2. Az információs társadalom „terjesztői”

- A „digitális írástudás” gyarapítását és az információs társadalom vívmányainak a lakossággal és a civil társadalommal való megismertetését, valamint ezek fontosságának tudatosodását elősegítő programok kidolgozása és véleményezése;
- az információs társadalom fejlesztésével kapcsolatos általános civil társadalmi igények megfogalmazása és képviselete.

3. Az informatikai piac szállítói oldalát képviselő ipari és ipari jellegű civil szerveződések

- Az elektronikusan közzétett minisztériumi dokumentumok szakmai véleményezése;
- a döntésben való részvétel, képviseleti alapon.

4. A felhasználók, a fogyasztók érdekképviseletét ellátó szervezetek

- A fogyasztói igények és elvárások megjelenítése, illetve közvetítése;
- a döntésben való részvétel, képviseleti alapon.

5. Az információs társadalom fejlesztésében szerepet játszó egyéb szakmai szervezetek

- Az elektronikusan közzétett dokumentumok véleményezése az adott szakterületen;
- a döntésben való részvétel, képviseleti alapon;
- az adott szakterület és az információs társadalom közös problématerképének kidolgozása.

A vázolt együttműködés háromféle lehetséges PPP modellben valósulhat meg. Az első típust a „terjesztő” szervezetekkel történő együttműködés alkotja, ahol az információs társadalom promóciója (például oktatási vagy népszerűsítő programok formájában) a civil szervezetek befektetett önkéntes munkája révén a piaconál lényegesen alacsonyabb áron valósulhat meg. A második típust a szállítói oldal civil szervezeteivel kialakítandó együttműködés (közös népszerűsítés, oktatás stb.) jelenti, míg a harmadik típust azok a fogyasztói érdekképviseletet ellátó szervezetek alkotják, amelyek működésük során az állami támogatási rendszer javításához felhasználható adatok birtokába jutnak.

6. Az Informatikai és Hírközlési Minisztérium civil cselekvési terve

Civil alháló, a szélessávú közcélú infrastruktúra kiterjesztése

Cél: A közháló kialakításán és szolgáltatásain belül a civil szféra számára alhálók létrehozásának támogatása és ezek költségmegosztáson alapuló működésének ösztönzése. 2006 végéig minden közcélú feladatokat ellátó civil nonprofit szervezet csatlakozhasson a szélessávú hozzáférést biztosító hálózathoz, valamint induljanak modellértékű

lokális és kistérségi hálózatfejlesztési programok, amelyek kiegészíthetők egyéb infokommunikációs szolgáltatásokkal (például „civil” e-mail szolgáltatás, levelezési listák, *.org.hu* regisztráció stb.)

A normatív alapú informatikai fejlesztések rendszere

Cél: Ki kell alakítani egy olyan „kvázi-normatív” alapú támogatási rendszert, amely egyfajta informatikai rászorultság elve alapján támogatásokat juttat a civil szervezeteknek. Fontos szempont, hogy megtörténjen a civil szervezetek bevonása a döntési folyamatokba, a szempontrendszer kialakításába és a részben normatív alapon történő elosztásba.

A szabad szoftverek elterjedésének elősegítése

Cél: Ki kell dolgozni a civil szervezetek munkáját és kommunikációját elősegítő szabad (nyílt forráskódú) szoftvereket tartalmazó támogatási csomagot. A feladat végrehajtásában fontos szerepet kell kapniuk az ezen a területen tevékenykedő civil szervezeteknek is. E feladattal összefüggésben elő kell segíteni a civil szervezetek illegális szoftverhasználatának legálissá tételét, „fehérítését”. Fontos cél a terület jogi szabályozásának megalkotása és tisztázása.

A deliberatív demokrácia erősítése

Cél: Elő kell segíteni a nyilvánosság új lehetőségeinek elterjesztését, a politikai részvétel megújítását, valamint az állampolgárok aktivitását és társadalmi döntésekbe való bevonását erősítő és mérlegelő (deliberatív) demokrácia fejlődését. Ehhez az IHM honlapján lehetővé kell tenni a civil szervezetek (és az állampolgárok) hozzászólásainak közzétételét, meg kell teremteni a „civil kontroll”, a véleménynyilvánítás fórumait, például társadalmi viták, konzultációk szervezésével, szakértői adatbázisok összeállításával és különféle szavazási lehetőségek biztosításával.

Informatikai Civil Fórum

Cél: A minisztérium az informatikával foglalkozó civil szervezetekkel közösen biztosítson olyan fórumokat, ahol a szervezetek képviselői kifejthetik véleményüket az információs társadalommal kapcsolatos kérdésekben.

A biztonság és a bizalom növelése

Cél: Az információs társadalom vívmányait felhasználó állampolgárok jogainak védelme érdekében az állami és civil szervezetek együttműködési formáinak kialakítása,

közösen kidolgozandó ajánlások megfogalmazása. Az internet felhasználó-barát és biztonságos igénybevételéhez a megfelelő jogi környezet biztosítása mellett szükség van arra, hogy a felhasználók megfelelő információkkal felvértezve csatlakozzanak a világhálóra. Ehhez elengedhetetlen egy olyan folyamatosan működő és könnyen elérhető felvilágosító, tájékoztató jellegű jogvédő szolgáltatás, amelyet a felhasználók bizalommal igénybe vehetnek. A normatív szabályozás mellett támaszkodni kell az önszabályozásra és az alternatív vitarendezési szolgáltatásokra, amelyeknek az államhatalmi és a társadalmi szervezetek szoros együttműködésén kell alapulniuk.

Az eEsély program hálózata, IT-mentori szolgáltatás

Cél: Annak érdekében, hogy a civil szervezetek egységes szolgáltatásokkal és egységes színvonalon legyenek képesek bekapcsolódni az esélyegyenlőség megteremtésének munkájába az információs társadalomban, ki kell alakítani az *eEsély* programban az *eMagyarország* pontokon (valamint egyéb civil szervezeteknél is) igénybe vehető IT-mentori szolgáltatások minőségi standardjait.

Kutatás és fejlesztés

Cél: A civil stratégián belül a kutatás és fejlesztés a civil szervezetek működésének, az alulról jövő kezdeményezéseknek a támogatására szolgáló alkalmazások fejlesztését jelenti, melynek természetesen része lehet az igényfelmérés, a „legjobb gyakorlatok” (*best practices*) elemzése, a különféle adatbázisok összeállítása, a nem nyereség-érdekeltségű, önkéntes hazai szoftverfejlesztés és a közhasznú tartalomfejlesztés (például *sourceforge.org* vagy *wikipedia.org*) egyaránt.

A civil szervezeteknél a kutatási tevékenység támogatása elsősorban a *MIT*S monitorolásával összefüggő feladatokat érinti, ahol döntően a *PPP* modellt kell alkalmazni.

PPP modellek kialakítása

Cél: A civil szervezetek és a minisztérium együttműködésének jelentős mértékben a *PPP* modell szerint kell megvalósulnia. Ennek során a lehetséges területek, témakörök és szakmai tartalmak meghatározása körültekintő munkát és tervezést igényel, amelyben az érintett civil szervezetek szintén jelentős szerepet vállalhatnak.

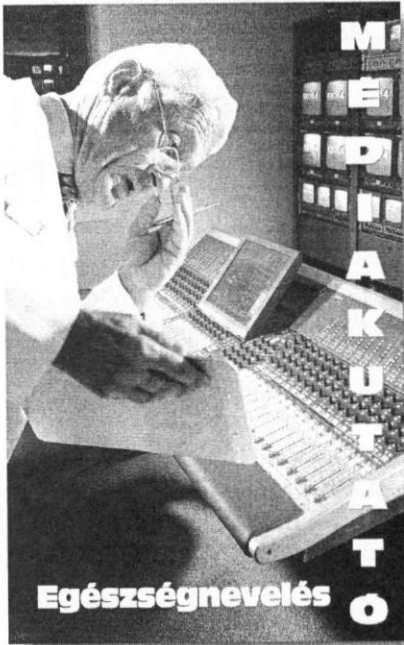
Az IHM döntési mechanizmusainak átalakítása a civil szempontok figyelembevételével

Cél: A minisztérium az információs társadalom fejlesztése területén szerepet vállaló civil szervezetek számára kidolgozza azt a lobby-szabályzatot és azokat a döntési mechanizmusokat, melyek révén a civil társadalom felől érkező vélemények, észrevételek

és javaslatok megjelenhetnek és beépülhetnek a minisztérium munkájába. Különösen fontos, hogy mindezek érvényesüljenek a minisztérium civil stratégiájának gördülő tervezésében és megvalósításában.

Felhasznált források

- Bíró Endre (2002): *Civil szervezetek jogi környezete Magyarországon*. Budapest: EMLA Egyesület.
- Bocz János – Gyulavári Antal – Kuti Éva – Locherné Kelédi Ildikó – Mészáros Géza – Sebestyén István (1993): *Nonprofit szervezetek Magyarországon*. Budapest: KSH.
- EMLA Egyesület (2002): *NOSZA projekt tanulmányai*. Budapest. <http://www.emla.hu/nosza>
- Ferge Zsuzsa (1998): Egy mítosz társadalmi ára. Nemzetközi paradigmaváltás és magyar szociálpolitika. *Társadalmi Szemle*, 8–9.
- Harsányi László (2004): *A harmadik szektor*.
http://www.budapest.hu/engine.aspx?page=20040922-cikk-civil_tanulmanyok
- Harsányi László – Széman Zsuzsa: Nonprofit Kutatócsoport.
<http://www.nonprofitkutatas.hu/letoltheto.php>
- Kuti Éva: *Hívjuk talán nonprofitnak*. Nonprofit Kutatócsoport,
<http://www.nonprofitkutatas.hu/letoltheto.php>
- Kuti Éva (szerk.): *Nonprofit szektor Magyarországon*. Nonprofit Kutatócsoport,
<http://www.nonprofitkutatas.hu/letoltheto.php>
- Kuti Éva – Marschall Miklós (szerk.): *A harmadik szektor – tanulmányok*. Nonprofit Kutatócsoport,
<http://www.nonprofitkutatas.hu/letoltheto.php>
- Központi Statisztikai Hivatal (2002): *Nonprofit Szervezetek Magyarországon, 2000*. Budapest: KSH.
- Lester M. Salamon – Helmut K. Anheier (1995): *Szektor születik*. Budapest: Nonprofit Kutatócsoport.
- NIOK (2004): *Magyarországi civil szervezetek informatikai és egyéb kommunikációs jellemzői*. Kutatási Jelentés. 27–28.
- Seattle-i Nyilatkozat. <http://diac.cpsr.org/diac-00/seattle-statement.hungarian.shtml>

Megjelent a Médiakutató legfrissebb száma!

A tartalomból:

- Császi Lajos az egészségnevelés médiareprezentációjáról
- Wild Judit és Gordon A. Gow a mobiltelefon-használatról
- Bajomi-Lázár Péter a magyarországi helyi rádiók működéséről
- Hirschler Richárd, Kulin Ferenc és Pálfy G. István a rendszerváltás médiájáról
- Szabó Sára az ikertornyok elleni merénylet közvetítéséről
- Papp Z. Attila a romániai magyar újságíró-társadalomról
- Sükösd Miklós a Kóczián-ügyről

Kapható a nagyobb újságosstandokon és könyvesboltokban, vagy megrendelhető az info@mediakutato.hu címen.

Ára a boltokban **600 Ft**, előfizetőknek **500 Ft**